N°. 84.

BREDASCHE COURANT.

ZONDAG 20 OCTOBER.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, gelet op art. 1 van Z. M. besluit van den 17 October 1820 (*Staatsblad* n°. 22).

Brengen bij deze ter kennisse van de Patentpligtige Ingezetenen, dat de ingevulde Patenten voor het loopende dienstjaar $18^{50}/_{51}$ bij hen van het Kollegie van Zetters zijn ontvangen; met aanmaning op de belanghebbenden, om dezelve ten spoedigste, en uiterlijk vóór den 1. November aanstaande, ter Stads-Secretarij op de gewone ure, te komen afhalen, en daarbij het Aanslag-Biljet of de Kwitantie, ter bespoediging der opzoeking te vertoonen.

BREDA, den 19. October 1850.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den October.

De commissie der wetgevende vergadering heeft heden hare gewone wekelijksche bijeenkomst gehouden; deze zitting heeft echter niets van belang opgeleverd.

Men rekent dat ongeveer 170 leden der wetgevende vergadering voor de aanstaande hervatting der zittingen weder in de hoofdstad terug zijn.

— Het hoofdorgaan der Bonapartistische partij, de *Constitutionnel*, die in de laatste dagen eenen zeer gematigden toon gevoerd had, heeft in zijn nommer van den 14den een zeer hevig artikel tegen de parmanente commissie der wetgevende vergadering geplaatst, daarop nederkomende, dat het niet te gelooven was, dat de commissie eene blaam over de handelingen der regering uitgesproken had, vermits zij onbevoegd was om zoodanig besluit te nemen; dat de eenige regten die de commissie had, waren: den toestand des lands te beoordeelen, de ministers in hare bijeenkomsten te ontbieden en de inlichtingen van dezen te ontvangen zoo zij goedvonden die te geven, omtrent de bijeenroeping der vergadering te besluiten en den tijd van derzelver bijeenkomst te bepalen; dat zij geen regt had om eenig ander besluit te nemen, bepaaldelijk niet om zich als een geheim geregtshof op te werpen en over de regering, die alleen jegens de nationale vergadering verantwoordelijk was, een afkeurend vonnis uit te spreken.

Dit artikel is in zijn geheel in den *Moniteur* overgenomen, en heeft daardoor een zeker officieel karakter gekregen, hetgeen weder vele gissingen omtrent de bedoelingen van den President heeft doen ontstaan.

— De opbrengst der belastingen neemt steeds toe, hetgeen eene voortgaande verbetering in den toestand van Frankrijk bewijst. De belastingen en indirecte inkomsten hebben in de negen verloopen maanden dezes jaars opgebragt 537 millioen, dat is 70 millioen meer dan in 1848, en 28 millioen meer in 1849.

— Te Madrid is den 10den, den verjaardag der Koningin, het metalen standbeeld van H. M. ingewijd; het is 7 à 8 voeten hoog, en op een der openbare pleinen van de hoofdstad geplaatst.

— De berigten uit Turijn bevestigen de reeds voorloopig medegedeelde tijding der benoeming van den graaf *Camille Cavour*, dusverre redacteur van het half-officieel dagblad *Risorgimento*, tot minister van koophandel en landbouw. De clericale bladen betoonen zich zeer ontevreden over deze benoeming van den heer *Cavour*, in wien zij een hevigen tegenstander van de voorregten der geestelijkheid zien.

— Ter Beurze waren genoteerd: 3 pCt. 57,55; 5 pCt. 92,85; Rom. Leening 78½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 17den October.

De Frankforter *Ober-Postamts-Zeitung*, voortdurend het officiële blad der bondsvergadering, geeft het volgende berigt uit Stuttgart van den 13den dezer:

«Van eene geloofwaardige en doorgaans goed onderrigte zijde ontvangen wij de belangrijke tijding, dat eene vereffening der tusschen de beide groote Duitsche mogendheden bestaande geschillen betrekkelijk de Duitsche aangelegenheden zeer na op handen is, en dat men zich reeds verstaan heeft omtrent de wijze, waarop aan de verwikkelingen in Keurhessen een einde zou worden gemaakt. Volgens de deswege tot stand gekomen overeenkomst zou de heer *von Hassenpflug* als minister ontslagen worden, maar als gezant van Keurhessen te Frankfort blijven, tot dat Pruissen met de geheele zaak aan de bondsvergadering zou deelnemen. Mogt in weerwil van *von Hassenpflugs* ontslag als minister, eene tusschenkomst in Keurhessen tot herstel van het gezag des Keurvorsten noodig bevonden worden, dan zou die van den kant van Oostenrijk en Pruissen gezamenlijk plaats hebben."

— Ook andere Frankforter bladen berigten, dat Oostenrijk en Pruissen zich met elkander omtrent het doen ophouden van den tegenwoordigen noodlottigen staat van zaken in Keurhessen verstaan hebben, en dat dien ten gevolge het geheele ministerie *von Hassenpflug* zou aftreden.

— Aangaande den staat van zaken in Keurhessen vindt men heden in de bladen alleen het volgend berigt uit Wilhelmsbad van dien dag:

«De misnisteriële krisis is weder voorbij. De voorstellen, die de raadsheer *Elwers* gedaan heeft, zijn verworpen. Men schrijft zulks toe aan den Oostenrijkschen invloed en aan de tijdingen die de graaf *von Rechberg* heeft medegebragt, welke gisteren te Wilhelmsbad is aangekomen uit Bregenz, alwaar de Keizer van Oostenrijk en de Koningen van Beijeren en Wurtemberg eene bijeenkomst hebben gehouden."

— Brieven van Husum beschrijven het ongelukkige Frederikstad als een volslagen puinhoop, die geene stad meer genoemd kan worden; want de weinige gebouwen die de vlammen nog gespaard hebben zijn door bommen en granaten zoo geteisterd, dat men die zal moeten afbreken. Het oostelijk gedeelte is geheel, het zuidelijke tot aan het marktplein afgebrand, alleen van de zoogenaamde achterstad is nog iets staande gebleven. Raadhuis, kerken, scholen, en de drie schutsluizen zijn geheel vernield; in één woord: Frederikstadt heeft, volgens deze brieven, opgehouden te bestaan, en is door de inwoners verlaten.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van ll. Woensdag is de beraadslaging aangevangen over het gewijzigd adres van antwoord op de troonrede. Dit ontwerp is van den volgenden inhoud:

«SIRE!

1. De Tweede Kamer der Staten-Generaal schat op hoogen prijs, dat Uwe Majesteit reeds terstond aan het Nederlandsche Volk het volle genot heeft willen verleenen van de regten, welke de onlangs gevestigde instellingen aan de Natie verzekeren. Zij vindt daarin een nieuw bewijs, dat Gij, Sire, steeds onder de dierbaarste belangen des Vaderlands in de eerste plaats stelt de verwezenlijking der Grondwet.

2. Wij verheugen ons in de verzekering, dat onze betrekkingen met alle Mogendheden van goede verstandhouding getuigen en vertrouwen, dat in de moeijelijkheden, waartoe de bijzondere stelling van Limburg aanleiding geeft, het ware belang van Nederland door Uwer Majesteits Regering niet uit het oog zal worden verloren.

3. De bloei van den buitenlandschen handel, waarop de goede verstandhouding met andere landen zoo grooten invloed heeft, is voor ons Vaderland van het hoogste belang. Wij verwachten met Uwe Majesteit, dat de jongste verandering onzer scheepvaartwetten gunstige gevolgen, zoo voor de ontwikkeling van eigene krachten, als voor de betrekking tot andere volken zal hebben.

Het opheffen van belemmeringen, het ontslaan van banden en het met beradenheid toepassen van het beginsel van vrijheid zal ook in de staatshuishouding voor ons heilzame vruchten dragen.

4. Het verheugde ons de verzekering te ontvangen, dat de zee- en landmagt zich steeds loffelijk van haren pligt kwijten.

Met Uwe Majesteit gevoelen wij het gewigtige van een deugdelijk verdedigingsstelsel. Door het spoedig tot stand komen daarvan zal aan de krijgsmagt eene vaste inrigting kunnen gegeven worden, tevens geschikt om de zedelijke kracht van het leger te verhoogen. Wij vertrouwen, dat bij het verzekeren van de veiligheid van den Staat spaarzaamheid zal betracht worden.

5. Met welgevallen hebben wij vernomen, dat door doeltreffende vereenvoudigingen van het beheer en de inrigtingen der marine, de middelen zullen kunnen gevonden worden om, zonder benadeeling van het materieel, spoedig de active zeemagt uit te breiden.

6. De voorspoed en het geluk der koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen staan met de welvaart van het Moederland in het naauwste verband. Wij vernamen met belangstelling van Uwe Majesteit, dat de toestand dier gewesten over het algemeen bevredigend is.

Wij hopen, dat, wanneer de gunstige staat der koloniale geldmiddelen eene bijdrage ten behoeve van het Moederland, hooger dan de geraamde toelaat, tevens voor de belangen dier koloniën voldoende zal zijn gezorgd.

7. Wij verblijden ons, dat de huishoudelijke toestand des Rijks reden tot tevredenheid en moed geeft.

Wij hopen, dat de Voorzienigheid ons moge bewaren voor de herhaling der rampen, die sommige oorden des Rijks getroffen hebben en die op loffelijke wijze door de nationale weldadigheid zijn gelenigd.

De voorbijgaande min gunstige omstandigheden worden echter opgewogen door verschijnselen van welvaart, welke wij met Uwe Majesteit dankbaar erkennen en waaronder wij vooral ook de ontwikkeling van landbouw en nijverheid rekenen.

Van het uiterste gewigt beschouwen wij de uitbreiding van de middelen van vervoer te water en te lande, de afdoende verbetering van den staat onzer rivieren en alles wat strekken kan om eene verbeterde en versnelde gemeenschap zoo binnen 's lands als met naburige Rijken te bevorderen.

8. De mededeelingen omtrent de gesteldheid der geldmiddelen hebben wij met belangstelling ontvangen. Het verdwijnen van het tekort van een vroeger dienstjaar en het gegeven uitzigt op een batig slot van de loopende dienst, wekken bij ons vertrouwen voor de toekomst.

Een spaarzaam beheer en eene grondige verbetering van ons belastingstelsel, gevoegd bij de werking der wetten, die uitvoering aan de artt. 122 en 176 der Grondwet zullen geven: dit alles kan krachtig bijdragen tot verdere verbetering van onzen finantiëlen toestand.

9. Door Uwe Majesteit is de aanbieding toegezegd zoo van deze als van andere gewigtige wets-ontwerpen. Wij vertrouwen dat tijdig aan ons zullen worden voorgelegd al die wets-ontwerpen, waarvan de Grondwet de aanbieding hetzij in eene vroegere, hetzij in deze zitting voorschrijft.

Gewigtig en veelomvattend is voorzeker de taak die ons wacht, daar wij zullen worden geroepen om de grondwettige instellingen verder in het leven te brengen, het finantieel huishouden te regelen en de zedelijke en stoffelijke belangen van het Volk te bevorderen.

Sire! wij verwachten, dat de eendragtige zamenwerking van Regering en Vertegenwoordiging het mogelijk zal maken om alles wat ons te behandelen zal gegeven worden, tot stand te brengen. De goede uitkomsten, welke in de afgeloopene zitting verkregen zijn, versterken ons in de hoop, dat wij, met Hooger bijstand, zullen volbrengen hetgeen het Vaderland van ons wacht."

Na eene korte beraadslaging over de algemeene strekking van het adres, hetwelk de heeren *van Dam* en *van Goltstein* over het algemeen te gunstig voorgesteld vinden, terwijl de heer *Baud* de strekking goedkeurt, eensdeels uit niet der zaak, anderdeels om de waardigheid der kroon, met welk gevoelen zich ook de heer *van Hall* hoofdzakelijk vereenigt, en nadat de heer *Dullert*, als lid der commissie, de algemeene strekking had verdedigd, is deze met 56 tegen 3 stemmen, zijnde die van de heeren *van Dam*, *Luyben* en *van der Veen*, aangenomen.

Bij de beraadslaging over de artikelen ontstaat eene discussie over het Limburgsche vraagstuk; de Minister van Buitenlandsche Zaken verdedigt de staatkunde door de regering gevolgd, tot leiddraad waarvan genomen was het belang van Nederland en de bestaande traktaten, zonder overhelling 't zij tot de Pruissische of Oostenrijksche staatkunde. — Een voorstel van den heer *van Hasselt* om bij de zinsnede betreffende de scheepvaartregten de woorden: *wij verwachten*, door die: *wij vleijen ons*, te doen vervangen, wordt verworpen. — Op § 4 stelt de heer *Dommer van Poldersveldt* het volgend amendement voor: «De verklaring, dat wij aan onze beraadslaging weldra zullen zien onderworpen de dringend vereischt wordende wetten op de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren, is ons hoogst aangenaam geweest."

Dit amendement wordt door de heeren *van Hall* en *van Dam* ondersteund. De laatste verheugt zich, dat, nadat hij jaren lang alleen gestaan heeft om zich ten voordeele van het leger te verklaren, de commissie woorden van steun voor den krijgsmansstand heeft doen hooren. De heer *Baud* stelt voor de suppressie van al hetgeen na het woord *verdedigingsstelsel* in deze § wordt aangetroffen.

De heer *Storm van 's Gravesande* geeft zijn genoegen te kennen, dat deze § in het Adres is opgenomen. Hij acht het van belang, dat de Kamer aandringe op het spoedig tot stand komen van een deugdelijk verdedigingsstelsel, ten einde het mogelijk zij, eene vaste inrigting aan het leger te geven.

De Minister van Oorlog verklaart, dat de niet-aanbieding in de vorige zitting van de ontwerpen, nopens de bevordering, het ontslaan en het pensioneren van officieren, geheel van hem onafhankelijk was. Men was eerst van meening, dat die voordragt gelijkertijd van toepassing moest wezen op de officieren van de zee- en landmagt. In den Ministerraad verlangde men, dat de bedoelde wetten voor de beide wapens zouden strekken. Eene geheele omwerking der voordragten was daarvan het gevolg. Doch de poging was vruchteloos: Het was eene onmogelijkheid, de beide wapens op denzelfden voet te behandelen. De behoeften waren geheel verschillend. Men moest alzoo tot het primitive plan terugkeeren. Ook in Frankrijk zijn de beide wapens afzonderlijk bij de wet behandeld. Thans zijn de wetten bij den Raad van State aanhangig. Zij zullen eerlang aan de vergadering kunnen worden onderworpen. Het comité van defensie heeft met ijver en vlijt gewerkt. Zij heeft haar rapport aangeboden en een plan ontworpen, waarop de formatie van het leger kan worden gebouwd. Maar het aan te nemen verdedigingsstelsel is eene zaak van zooveel gewigt, dat daarover niet los weg mag worden heengestapt. Dat kan niet bij improvisatie geschieden. Alle overijling, alle overhaasting, moet worden voorgekomen, omdat het ten nadeele van het stelsel, en alzoo van de verdediging van het Vaderland zou kunnen uitloopen. Het werk is intusschen reeds zeer verre gevorderd. Wat aangaat de organisatie van het leger, daaromtrent is een ontwerp aangeboden, waarmede de Minister zich geheel heeft kunnen vereenigen. Het vordert echter nog de goedkeuring des Konings. Het is op dit oogenblik bij Z. M. aanhangig. Er is alles gedaan wat in den korten tijd kon geschieden. Noch het departement van oorlog, noch het comité van defensie is in eenig opzigt nalatig gebleven. Men heeft alles gedaan wat slechts kon, om zoo spoedig doenlijk tot stand te brengen wat gevorderd werd in het belang van het leger en in dat van Nederland.

De beraadslaging worden gesloten. Het amendement van den heer *Baud* wordt verworpen met 58 tegen 1 (die van den voorsteller); dat van den heer *Dommer* met 32 tegen 27 stemmen.

In deze zitting zijn nog ingekomen de volgende wetsontwerpen: 1. Omtrent het regt van registratie der brieven van naturalisatie; 2°. tot het toekennen van pensioen aan drie leden der vroegere Eerste Kamer; 3°. tot afschaffing der leges, en tot regeling der kosten van toezigt, ter zake van de in- en uitgaande regten en accijnsen; 4°. betreffende de heffing van van grondbelastingen in Limburg; 5°. tot wijziging der wet van 9 Mei 1846 (*Staatsblad n°. 24*) omtrent de burgerlijke pensioenen; 6°. tot het doen overschrijven op de begrooting van uitgaven op het pensioenfonds van burgerlijke ambtenaren over 1850, en 7°. tot vaststelling eener afzonderlijke begrooting van uitgaven, wegens den arbeid der gevangenen, over 1851, met aanwijzing der middelen tot bestrijding dier uitgaven. — Al deze stukken zullen worden gedrukt, rondgedeeld en aan de afdeelingen ter overweging gezonden.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag, is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een wetsontwerp, ter nadere voorziening tot verdere voortzetting der werken tot droogmaking van het Haarlemmermeer. — Drukken, ronddeelen en verzending naar de Afdeelingen.

Door den Minister van Binnenlandsche Zaken is aan de Kamer toegezonden een afschrift der overeenkomst tusschen Nederland en België, betreffende het kanaal van Luik naar Maastricht. — Drukken, ronddeelen en verzending naar eene Commissie van vijf leden, die door den Voorzitter benoemd wordt.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslagingen over het ontwerp-adres, aanvangende met § 5, die zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen.

Bij § 6, *Kolonien*, vraagt de heer *Storm van 's Gravesande*, naar aanleiding van door hem ingewonnen informatien, of de Regering ook voornemens is een ander stelsel van verdediging op Java aan te nemen, waaruit aanzienlijke kosten en versnippering van strijdkrachten zouden voortspruiten. De Minister van Koloniën verzekert ten stelligste geen nieuw plan van verdediging voor Java gearresteerd te hebben. Daarop wordt de § zonder stemming goedgekeurd.

De heer *Bachiene* maakt aanmerking op de uitdrukking in § 7, dat de huishoudelijke toestand des Rijks reden tot *tevredenheid* geeft. Wij blijven toch, zegt hij, zonder gegrond uitzigt op amortisatie, met een schuldenlast van 36 millioen bezwaard, en het herstel van het muntwezen in Indië zal insgelijks veel geld kosten. Na ophelderingen door leden der Commissie wordt ook deze § zonder hoofdelijke omvrage aangenomen.

Bij § 8, *geldmiddelen*, klaagt de heer *van Nispen*, dat in sommige gedeelten des lands de belastingen op de meest fiscale wijze geheven worden, hetwelk aanleiding tot knevelarijen geeft, die groote ontevredenheid verwekken. De Minister van Finantien zegt hierop, een groot vijand van fiscaliteit te zijn, maar dat men zich toch ook soms daarover beklaagt als het slechts de uitvoering eener wet geldt, die voor allen gelijk is. Na nog eenige discussien over het al of niet wenschelijke eener progressive belasting, wordt ook § 8 zonder hoofdelijke omvrage goedgekeurd.

Bij § 9 gaat de heer *Mackay* na, wat nopens de wet op het onderwijs is voorgevallen. Indien het niet mogelijk is die wet vooreerst tot stand te brengen, dan is het wenschelijk dat ten minste die vrijheid worde verleend welke de Grondwet waarborgt en de wet toekent. De vrijheid van onderwijs, zegt hij, word niet als gunst maar als regt gevraagd.

De heer *van Dam van Isselt* ondersteunt den wensch, dat er zoo spoedig doenlijk aan het grondwettig voorschrift worde voldaan, door eene wet op het onderwijs voor te stellen; doch hij zou niet kunnen besluiten mede te werken, dat het gesproken of geschreven woord van eenen Minister in Nederland wet worde. Zoo lang de wet van 1806 bestaat, moet zij worden gehandhaafd en nageleefd. Geene ministeriele willekeur moet daarvoor in de plaats worden gesteld.

De heer *Mackay* geeft te kennen, dat hij niet is tegen de wet. De wet van 1806 heeft geen monopolie daargesteld. Hij vraagt niet, dat het Ministerie de zaak bij Koninklijk besluit regele. Hij verlangt juist het vasthouden aan het aannemen van een wettelijken grondslag, doch in allen gevalle vraagt hij, wat de bestaande wet geeft.

De heer *Engelen* is voor de §. Ook hij wil de behandeling van het adres niet als de gelegenheid te baat nemen, om in eene beoordeeling te treden van de daden en handelingen van het Ministerie.

De heer *van Goltstein* zegt, dat het besluit van 1845, houdende instelling van het staats-examen, was genomen onder de werking van de Grondwet van 1840, die eene dergelijke regeling van dat onderwerp bij besluit toeliet. Doch het besluit van 1850, tot afschaffing, is ongrondwettig, daar het genomen is onder de werking der Grondwet van 1848, waarin bepaald wordt, dat de inrigting van het onderwijs bij de wet zou worden geregeld.

De heer *Groen van Prinsterer* gelooft, dat de commissie het verzuim, dat het Ministerie begaan heeft, getracht heeft eer in de licht- dan in de schaduwzijde te plaatsen. Hij is echter bereid dat verzuim ter zijde te stellen, omdat de schuld van het verzuim niet alleen ligt bij het Ministerie, doch de vorige kamer er ten deele de verantwoordelijkheid van moet dragen. Hij acht het 5de add. art. der Grondwet een jammerlijk artikel, dat niet op eene wettige wijze voor het Vaderland ten uitvoer kan worden gebragt. Hij kan zich ook niet vereenigen met de zinsnede dezer §, waarin gesproken

wordt over de goede uitkomsten, *welke in de afgeloopen zitting verkregen zijn*. Maar hij is ook tegen de laatste § uit een politiek oogpunt. De § is, hier waar het er op aankomt, niet stellig genoeg in den geest der ministeriële partij geformuleerd. Men heeft wederom vermeden de behandeling van de vraagstukken nopens de beginselen, die aan de orde van den dag zijn en welke in deze Vergadering te huis behoort. Hij vraagt, of dat ontwijken van de discussie Constitutioneel is; of dat met de Nederlandsche politiek overeenkomt; of dat overeenstemt met de waardigheid der Kamer; men mag dit eene zeer schrandere taktiek noemen, doch de spreker houdt het daarvoor, dat het soms van belang kan zijn, de discussie uit te lokken en te provoceren. In het belang van het Vaderland is het noodzakelijk, dat er eene Concervative partij bestaat. Van het begin der tegenwoordige Zitting af, behoorde men de verhouding, den stand der partijen in de Kamer te kennen. Ook de Conservative partij moet eene andere, eene vaste houding aannemen. Ten einde daartoe den weg te banen, steld hij, als amendement, voor, de beide laatste zinsneden der § weg te laten en daarvoor het volgende te stellen: « Wij zijn, Sire! levendig doordrongen van het gewigt der taak, die ons wacht. Het gemeen overleg van de Kroon en de Vertegenwoordigers van het Nederlandsche Volk, ter naleving en ontwikkeling van de in 1848, met behoud der eigenaardigheid van haar beginsel, gewijzigde Grondwet, moge, onder Hoogeren zegen, aan de zedelijke en stoffelijke belangen van het dierbaar Vaderland bevordelijk zijn." De spreker heeft dat amendement breedvoerig verdedigd en toegelicht.

Nadat nog eenige leden gesproken hebben voert de Minister van Binnenlandsche Zaken het woord.

Hij zal zich niet mengen in de discussien over het Adres zelfs of over hetgeen de Kamer mogt goedvinden in haar Adres op te nemen. maar hij acht zich evenwel verpligt eenige woorden in het midden te brengen ten aanzien van hetgeen tot dusver gesproken is over deze §. De inleiding daartoe vindt hij in hetgeen de heer *Groen* in de laatste plaats heeft aangevoerd. Die spreker heeft aan het Gouvernement en ook aan de Commissie verweten dat de groote beginselen van staatsregt steeds worden ter zijde geschoven; dat men daarover zwijgt en dat in de vorige Zitting de Kamer elke discussie daarover heeft ontweken, gelijk ook het Gouvernement en inzonderheid de Minister van Binnenlandsche Zaken. Die spreker heeft die gedragslijn genoemd eene schrandere taktiek. De Minister moet hierop antwoorden, dat, zoo het is geweest eene taktiek, het dan geweest is een taktiek om iets te doen, om iets tot stand te brengen, want als men het verwijt zou bezigen in den zin van ontwijking, dan beroept hij zich op de discussie over de kieswet en provinciale wet, en vraagt of er ooit vollediger en meer herhaaldelijk en bereidwillig inlichtingen zijn gegeven dan bij die gelegenheid. Die spreker heeft op nieuw ter sprake gebragt het beginsel der souvereiniteit van het Huis van Oranje, waaromtrent hij hem Minister vroeger meermalen heeft uitgedaagd om zijn gevoelen te uiten en over het niet voldoen waaraan hij zich meermalen heeft beklaagt. Maar te gelijkertijd heeft die spreker gezegd, dat er geen twijfel meer over is omtrent dat vraagstuk, maar dat hetzelve is beslist. Welnu, dit is voor den Minister eene rede te meer om in het vervolg die groote vraagstukken, die den spreker niet duidelijk genoeg voorkomen, maar te laten rusten, omdat het nu toch blijkt, dat ook zonder dat daarover discussie plaats heeft deze punten tot beslissing komen. Daarom zal de Minister noch nu noch in het vervolg over die punten handelen, evenmin als over de vraag, of wij eene nieuwe of eene gewijzigde Grondwet hebben. Hij hoopt dat men over zes maanden hooren zal dat ook dat vraagstuk van zelf beslist is, zonder dat het oponthoud hebbe veroorzaakt in de afdoening van zaken die aan de orde zijn, en zonder den geregelden gang der werkzaamheden te storen. Dit moet de Minister alleen opmerken; dat, hoe men ook over dat vraagstuk moge denken, het zeker is dat onze Grondwet, gelijk zij daar is, moet worden nageleefd.

Diezelfde spreker is met zachtheid heengegaan over een punt waarin bij eenige andere leden veel bezwaar werd gevonden, namelijk de naleving of beter gezegd de niet vervulling van het voorschrift van het 5de add. artikel der Grondwet. De heer *Gevers* heeft zich bij de ontwikkeling van zijne bezwaren daarover beroepen op het adres van antwoord van het vorige jaar en gezegd, dat als er toen een verwijt is gedaan aan het toenmalig Ministerie, het tegenwoordige dit zeker niet minder heeft verdiend. Zijne Exc. meent zich evenwel te herinneren, dat men aan dat Ministerie destijds niet zoo zeer heeft verweten de niet aanbieding van sommige wetten, maar dat men betreurde dat niet tot *stand* had kunnen komen, wat men gehoopt had dat afgedaan zou worden, en dat men de reden daarvan heeft meenen te zoeken in een bestaand gebrek aan gemeen overleg. Het betrof dus zijns inziens een geheel ander punt. — Maar, zoo de heer *Groen* dat punt inderdaad met veel zachtheid heeft behandeld, het is door den heer *van Goltstein* met hardheid aangedrongen. Het is een feit, zegt de Minister, dat aan het voorschrift van het 5de add. artikel niet is voldaan; maar als men dat feit beoordeelt in zijne oorzaken, dan vraagt hij een regtvaardig oordeel. En bij een regtvaardig oordeel kan het niet bloot de vraag zijn: welke is de *letter* van den eisch die vervuld moest worden, maar men dient dan den eisch zelven te vergelijken met het doel en met de middelen van hem die tot de vervulling geroepen is. Als men nu dat doel nagaat, dan zal het oordeel ook van zelf achter moeten zijn. Er is geen tijd verloren; er kon niet meer gedaan worden, en nu heeft de heer *van Goltstein* b. v. de taak nopens de zamenstelling van eene wet op het armwezen zeer gemakkelijk voorgesteld; hij heeft zelfs de hulpmiddelen aangewezen en een artikel genoemd dat in een tijdschrift was opgenomen, maar Z. Exc. moet opmerken, dat dit opstel in deze loopende maand is publiek gemaakt, zoodat het hulpmiddel in allen geval te laat is gekomen. Overigens moet hij er bijvoegen dat het oordeel over de meerdere of mindere gemakkelijkheid der zamenstelling van wetten ten eenemale is persoonlijk en subjectief, afhankelijk van het talent en de krachten die verschillend zijn, maar reden tot veroordeeling te vinden, daarin dat de een iets gemakkelijker of spoediger ontwerpt dan de ander, meent Z. Exc. dat niet regtvaardig is. Zoo dus het Ministerie voor alsnog niet geheel heeft kunnen voldoen aan het 5de add. artikel, dan geeft zij echter de verzekering dat dit nu ten spoedigste zal geschieden. Wat de wet op het onderwijs betreft, en de reden waarom daarvan in de Troonrede is gezwegen, het doel is om die wet binnen kort aan te bieden; volstrekt niet was het doel om de aanbieding uit te sluiten of langer dan noodig te vertragen. De Minister durft zeggen, dat geen onderwerp zoo zeer verwant is aan zijn vorig métier dan dit, en als men ook de regeling van die aangelegenheid gemakkelijk maakt, dan zal hij er alleen dat van zeggen, dat dit een verschil van zienswijze is dat hij niet goed kan oplossen.

Omtrent de circulaire, waarvan de heer *Mackay* gesproken heeft en die volgens dien spreker weinig vrucht zou hebben gedragen, antwoordt Z. Exc.; dat hij zich gevleid had dat dezelve wel uitwerking zou hebben gehad.

Wat aangaat de door den heer *van Goltstein* beweerde ongrondwettigheid van het besluit tot afschaffing van het staats-examen, antwoordt de Minister, dat hij die ongrondwettigheid ontkent; — immers tot zoo lang de nieuwe wet op het onderwijs niet is aangeboden, is de magt, die vroeger de inrigting van het onderwijs regelde bevoegd dat zelfde te doen tot op de vaststelling der nieuwe wet. Overigens geeft de Minister te kennen dat dit besluit niet is genomen dan na zeer rijp overleg. — Ten slotte wordt het amendement van den heer *Groen* in omvraag gebragt en *verworpen* met 52 tegen 8 stemmen. — *Voor:* de heeren *Taets van Amerongen*, *Groen van Prinsterer*, *Mackay*, *Hoffman*, *Boreel*, *Gevers van Endegeest*, *van Goltstein* en *Baud*.

§ 9 zelve wordt daarop *aangenomen* met 49 tegen 11 stemmen. *Tegen:* de heeren *Hoffman*, *Boreel*, *Schooneveld*, *Gevers*, *Baud*, *van Doorn*, *Jongstra*, *Groen*, *Mackay*, *van Dam van Isselt* en *van Voorst*.

Daarna is het geheel Adres, zoo als het door de Commissie ter tafel gebragt en overanderd paragraafsgewijze is aangenomen, in omvraag gebragt en *aangenomen* met 53 tegen 7 stemmen. *Tegen:* de heeren *van der Veen*, *Groen*, *Mackay*, *van Dam*, *Hoffman*, *Boreel* en *Baud*.

— Zijne Majesteit den Koning heeft op het adres der Eerste Kamer het volgende geantwoord:

Mijne Heeren!

«De gevoelens, welke in dit adres van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn uitgedrukt, zijn door Mij met welgevallen vernomen. Zij bevestigen het vertrouwen waarmede Ik de tegenwoordige zitting heb geopend.

«Ik verzoek U, Mijne Heeren, der Kamer Mijnen dank te betuigen voor de aangebodene hulde van haren eerbied en gehechtheid."

— In het hoofdkiesdistrict Zevenbergen, waar twee leden voor de Provinciale Staten moesten verkozen worden, heeft niemand de volstrekte meerderheid erlangd. Er zal herstemd moeten worden tusschen de heeren *A. van der Poest Clement* die 403, mr. *P. Gouverneur* die 346, *G. Berman* die 277 en *L. H. van Dam* die 213 van de 943 uitgebragte geldige stemmen verkreeg.

— Bij de nieuwe verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in plaats van de heer *van Hoëvell*, die de benoeming voor Almelo heeft aangenomen, zijn in het hoofd-kiesdistrict Leeuwarden 853 geldige stembriefjes ingeleverd. Daarbij zijn op den heer mr. *A. Ypey*, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Leeuwarden, 707 stemmen uitgebragt, en 146 op een aantal andere personen. De heer *Ypey* is mitsdien tot lid der Tweede Kamer verkozen.

— Men zegt dat met de *Sumatra*, die den gouverneur-generaal *Bruce* naar Java overbrengt, ook elf officieren van gezondheid voor de dienst van het O. I. leger derwaarts zullen vertrekken.

— De *Staats-Courant* behelst heden een Besluit van den 28sten September 1850, houdende vaststelling van een Reglement betreffende het hooger beroep aan den Hoogen Raad der Nederlanden, van de arresten in burgerlijke zaken, in eersten aanleg gewezen door het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indië.

— Bij Koninklijk besluit van den 6den October 1850, n°. 5, is aan Mr. *T.* baron *van Herzeele*, voormalig raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden, een pensioen verleend van *f* 3000 's jaars, en zulks op grond van art. 3, in verband met art. 48, der wet van den 9den Mei 1846 (*Staatsblad*. n°. 24).

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 15den October 1850, n°. 29, is de hofmeester bij het Koninklijk instituut voor de marine *J. C. Siegerist*, met den laatsten September jl. eervol uit zijne betrekking ontslagen, onder toekenning van wachtgeld.

— Bij de voorgedragene wet op het regt van registratie voor de brieven van naturalisatie, wordt dit regt gesteld op *f* 50, met bepaling dat het zal moeten betaald worden vóór de brieven worden uitgereikt.

— De drie leden van de voormalige Eerste Kamer voor elk van welke het verleenen van een pensioen van *f* 4000 wordt voorgesteld, zijn de heeren jhr. *J. H. van Lynden van Lunenburg*, mr. *P. Brugmans* en *M. Piepers*.

— De *Staats-Courant* behelst eene opgaaf van de opbrengst der middelen in de negen eerste maanden van 1850, tegenover die van de negen eerste maanden van 1849. Daaruit blijkt dat in het loopende jaar meer is opgebragt *f* 1,038,298.69; zijnde de opbrengst geweest in 1849 *f* 39,175,054.23½, en in 1850 *f* 40,213,352.92½. Minder hebben alleen opgebragt de postetijen ruim *f* 18,000, de loterij bijna *f* 1400.

— Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden vertrekt aanstaanden Zondag naar Luxemburg, vergezeld van Hoogstdeszelfs adjudanten, en Zr. Ms. adjudant in Luxemburgschen dienst, den heer *van Heemskerk*, met talrijk gevolg.

— H. K. H. de Erf-Groothertogin van Saksen-Weimar-Eisenach is, met gevolg, te Soestdijk aangekomen.

— De kommanderende officieren van de daarbij betrokkene korpsen zijn door het Departement van Oorlog gemagtigd, aan de miliciens der ligting van 1847, die vergunning mogten vragen tot het aangaan van een huwelijk, de vereischte toestemming daartoe uit te reiken, onder voorwaarde nogtans dat de belanghebbende manschappen *casu quo*, vooraf hunne schuld op het kleeding- en reparatiefonds aanzuiveren, en wijders, ook aan de miliciens, welke buiten staat zijn, aan deze bepaling te voldoen, desniettemin die vergunning te geven, mits vooraf het onvermogen van de belanghebbenden, om hunne schuld aan te zuiveren, met een bewijs, door de bevoegde autoriteit, behoorlijk worde bevestigd.

— Te Dordrecht wordt, onder het oppertoezigt der hoofden van het stedelijk bestuur en van andere aanzienlijke ingezetenen, insgelijks eene maatschappij gevormd, ten doel hebbende de daarstelling eener geregelde stoomvaart op Noord-Amerika.

Eergisteren is het stoffelijk overschot van de Koningin der Belgen in den grafkelder van de Kerk te Laeken, in tegenwoordigheid der bevoegde autoriteiten bijgezet, nadat vooraf een plegtige lijkdienst door den kardinaal aartsbisschop van Mechelen was gehouden, in tegenwoordigheid van Koning *Leopold*, de Koningin *Marie-Amelia*, de fransche en belgische Prinsen en een groot getal aanzienlijke personen, zoo Franschen als Belgen.

De Koningin *Marie-Amelia* zou aanstaanden Zondag weder naar Engeland vertrekken.

De ondergeteekende acht het van zijnen pligt, aan zijne Stadgenooten, onder dankzegging voor hunne gulle bijdragen, ter kennis te brengen, dat de Loterij ten voordeele der school, voor vrouwelijke handwerken en christelijk onderwijs, hier ter stede, even als de vorige jaren aan haar doel heeft beantwoord, en hem in staat gesteld heeft, weder in den volgenden winter de gewone bedeelingen te doen.

Hij maakt tevens van deze gelegenheid gebruik ook voor het volgende jaar, zich aan Breda's weldadigheid aan te bevelen, dewijl deze het eenige bestaansmiddel is voor deze nuttige inrigting, die geheel belangloos, zonder de minste betaling of verdere bijdragen te vorderen, voor alle armen dezer stad is daargesteld, aan welke zij vooral door de daarmede vereenigde, en zoo veel bijval vindende Kant- en Borduurschool, ook voor het vervolg de ruimste voordeelen belooft.

Breda, 19 October 1850.

J. RUTTEN, *Rector*.

MAATSCHAPPIJ TOT LENIGING EN OPBEURING DER BEHOEFTIGEN DOOR HET VERSCHAFFEN VAN WERK,

GEVESTIGD TE *BREDA*,

ONDER DE HOOGE BESCHERMING VAN

HARE MAJESTEIT MEVROUW DE KONINGIN-MOEDER DER NEDERLANDEN.

Het Bestuur der opgemelde Maatschappij, zich wederom voorstellende, om, even als in vorige jaren, ook in het naderende wintersaisoen, zooveel doenlijk arbeid te verschaffen aan zoodanige huisgezinnen of bijzondere personen, als voldoende zullen blijken daaraan wezenlijke behoefte, ter voorziening in hunnen nooddruft te hebben, om hen daardoor van den bedelstaf te behoeden niet alléén, maar ook tevens de arbeidzaamheid bij hen op te wekken, heeft de eer, even als vroeger, weder ter bereiking van dat doel de ook te voren zoo ruimschoots verleende en dan ook zoo zeer noodige krachtdadige medewerking der meer gegoede Ingezetenen; hunne geëerde Stadgenooten, bij deze in te roepen, onder mededeeling dat men ten dien einde de vrijheid zal nemen om dezer dagen de Lijsten van Inschrijving aan HunEd. woonplaatsen te doen aanbieden.

BREDA, den 15. October 1850.

C. PELS RIJCKEN, *Voorzitter*.
J. A. VAN DER BURGH, *Secretaris*.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, gezien bovenstaande bekendmaking en gelet op de weldadige strekking der bedoelde Maatschappij, zoomede op den gelukkigen uitslag harer belanglooze pogingen, tot verzachting van het lot van zoovele behoeftigen, gedurende haar bijna tienjarig bestaan, in het barre jaarsaisoen.

Achten het zich, even als vroeger, ten pligt om de deelneming daaraan door de meergegoeden, als een werk van liefde voor den nooddruftigen natuurgenoot, allezins aan te bevelen.

BREDA, den 16. October 1850.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 13 Octob. tot en met 19 Octob. 1850. 4 mann. 4 vrouwel. geslacht.

HUWELIJKEN.

Van 13 Octob. tot en met 19 Octob. 1850. 1 huwelijk.

STERFGEVALLEN.

Van 13 Octob. tot en met 19 Octob. 1850. 2 mann. 3 vrouwl. geslacht.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 18 October.

TARWE in één doen: verk.: 127, 128 ℔ Rijn *f* 240, 243.

ROGGE goed prijshoudend: 124 ℔ Pruiss. *f* 168.

GERST in één doen; 115 ℔ puike Dantziger *f* 155; 113 ℔ puike Deens. *f* 145; 97 ℔ Winter *f* 122.

HAVER als voren: 80 ℔ Voeder *f* 101.

BOEKWEIT zonder handel. — Tegen Maandag 21 dezer zijn wegens zeeschade in publ. Veiling aangeslagen circa 35 last bonte Poolsche Tarwe van 126 ℔.

KOOLZAAD, verkocht; Noord-holl. 55, 57½ P. v.; op 9 vaten Olie te leveren in Oct. en Nov. eerstk. 59 P. vl.

LIJNZAAD één doen: 110, 111 ℔ Arch. *f* 290; 109 ℔ dito *f* 285; 112 ℔ Petersb. *f* 310.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* 36½; Vlieg. *f* 35½; 1 Nov. eerstk. *f* 35¼; 1 Dec. eerstk. *f* 35½; 1 Mei eerstk. *f* 35¾.

LIJNOLIE; op 6/w. *f* 36¼; Vlieg. *f* 35½.

HENNEPOLIE; op 6/w. *f* 38¼.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 58 à 63. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 7½ à 10.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 18. OCTOBER 1850.

Het Nederl. Mudde Tarwe (Oude)	van *f* 0,00	tot *f* 8,10.
Het dito dito Tarwe (Nieuwe)	» 7,80	» » 8,25.
Het dito dito Rogge	» 5,70	» » 6,15.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» » 0,00	» » 5,50.
Het dito dito Boekweit	» » 5,15	» » 5,40.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.		» 0,15.
Een ligt Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,15.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.		» 0,23½.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,27.
Een Nederl. pond Tarwe-meel		» 0,16.
Een dito pond grof Tarwe-meel		» 0,15.
Een dito pond Boter		» 0,60.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 0,00	tot *f* 2,30.
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,60.
Het 1000 Doof Hout		» 2,00.
De ... Sphanders		» 2,85.
De » Struiken		» 2,80.
De 100 Mutsaard		» 3,50.

TWEE HONDERD TWAALFDE STAATS-LOTERIJ.

DERDE KLASSE.

3e Trekking. No. 12212, *f* 5000; No. 1511, *f* 2500; Nos. 18106, 19178, 7307, 5685, ieder *f* 1000.
4e — No. 9686, *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (18 *October*) was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 56 13/16, 15/16, 13/16; 3 pCt. 67 5/8, 3/4; 4 pCt. 88 13/16, 89, 88 13/16; O. Ind. Leening 4 pCt. 88; Amort.-Syndik. 3½ pCt. 89; Belgie 2½ pCt. 46 11/16, 3/4; Fr. Oblig. 3 pCt. 53 1/16, 3/16, 1/16; Spanje Ardoins 11 3/16, 1/4; dito van 510 p. st. 11 7/16; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 33 3/4, 7/8, 33 3/4; Coupons Ardoins 8 3/4, 15/16; Portugezen te Londen 5 pCt. 36, 1/2; 4 pCt. 34 7/8, 33 3/4; Rusland 5 pCt. 104 3/4; dito 1828—29 104½; Certif. 4½ pCt. 94 15/16, 95; 4 pCt. bij *Hope* 87 5/8; Id. bij *Stieglitz* 87, 1/16; Id. 5de Serie 87 1/8; Certif. van Assign. 6 pCt. 65 3/4; Polen Aand. 76¼; Oostenr. Metall. 76, ½; Nieuwe 2½ pCt. 40 3/8, 1/2; Nieuwe 5 pCt. 80½.

Advertentiën.

*** BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de **NAJAARS-MARKT** alhier ter Stede invalt op *Maandag den 4den November aanstaande* en dat alle verzoeken of aanvragen voor STANDPLAATSEN van KRAMEN of TENTEN, *vrachtvrij* zullen moeten worden gedaan aan den Marktmeester, de Heer A. KWISTHOUT, met opgave der grootte van dezelve; terwijl voorts tot informatie dient, dat op *Donderdag den 7. November*, **PAARDEN-MARKT** en op *Vrijdag den 8. dier maand*, **BEESTEN-MARKT** zal worden gehouden en daarvoor onderscheidene PREMIËN zijn uitgeloofd, zoo als die in de gedrukte biljetten in het breede zijn vermeld.

BREDA, den 3. October 1850.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

MANUFACTUREN EN MODES.

W. MORLEY,

Veemarktstraat, D, 138 en 139,

Berigt zijnen geëerden Begunstigers het Magazijn op nieuw geassorteerd is van de voornaamste **WINTER-ARTIKELEN**, blijft zich voortdurend goedgunstig aanbevelen.

De NIEUWSTE **PARIJSER MODES** nog niet uitgekomen zijnde, zal het arrivement daarvan zoomede die van meerder **NOUVEAUTÉS** nader annonceren.

*** K. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal, op *Woensdag den 23. October* 1850, voormiddags ten 10 uur, ten Sterfhuize van Mevrouw de Weduwe NAHUIJS, geboren CRUL, te *'s Princenhage*, publiek **VERKOOPEN**:

Mahoniehouten Penant-, Wasch-, Speel- en andere Tafels, dito Kastjes, Eikenhouten Chiffonière, 2 dito Bureaux, Slaapbank met 2 laden, Canapé of Rustbank, Stoelen, Spiegels, Bedden met toebehooren, Dekens, Paardenharen Matrassen, eenig blaauw en ander Porcelein, Bedlakens en ander Linnen, Tafelkleeden en Servetten, verlakte Goederen, een koppel Pistolen met zilver gemonteerd, koperen Ketels en ander Keukengerief, Vuurhaarden en Kagchels, Glaswerk, Aardewerk en hetgeen verder ten Verkoop zal worden aangeboden.

Alles te zien *Dingsdag den 22. October*, van des voordemiddags 9 tot 12 en des namiddags van 2 tot 5 uur.

PUBLIEKE VERKOOPING

OM CONTANT GELD,

op *Donderdag den 24. October* 1850, in de Gewone Verkoopzaal op de Veemarkt te *Breda*, van eene aanzienlijke partij aan de K. M. Akademie behoorende buiten dienst gestelde GOEDEREN, bestaande in: 63 Rokken, 170 Mouwvesten, 100 Pantalons, 500 Linnenhemden, 356 Onderbroeken, 101 paren Laarzen, 255 paren Schoenen, verscheidene Kwartiermutsen, Halsdassen, Broekdraagbanden, Lederen- en geweven Handschoenen, Zakdoeken, Slaapmutsen, Sokken, Handdoeken, 900 N. El. Zelfkant enz.

Twee uren vóór de Verkooping aldaar te zien.

Verkooping van Timmerhout,

OP 3 MAANDEN CREDIET,

op *Vrijdag den 25. October* 1850, des voormiddags ten 10 ure, op het Kasteelplein, bij de Katerstraat, bestaande in: GREENEN-, VUREN- en DENNENDEELEN en RIBBEN, VLOT-, SLIJP- en SNEEDEELEN, SCHROTEN en LATTEN, eenig EIKEN- en WAGENSCHOTHOUT enz.

Twee uren vóór de Verkooping aldaar te zien.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.